

**Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка
Еразмус+ Жан Моне Модуль**

**Програма
навчального курсу**

**АКАДЕМІЧНА КУЛЬТУРА ДОСЛІДНИКА:
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ТА НАЦІОНАЛЬНИЙ ДОСВІД**

**Жан Моне модуль
Європеїзація докторських програм у галузі освіти
на засадах інтердисциплінарного та інклюзивного підходів**

**Галузь знань
01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність 011 - Освітні, педагогічні науки**

**With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union**

Суми - 2018

The materials are published as part of the EU project which is funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the authors and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein

Розроблено та підготовано для запровадження у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка

Автор програми: О. М. Семеног, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри української мови і літератури Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка

Розглянуто та рекомендовано до друку Редакційною радою Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка

17.10. 2018, протокол № 6

Затверджено вченою радою Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка

29. 10. 2018, протокол № 3.

Пояснювальна записка

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни: формування цінностей академічної культури, зокрема норм академічної доброчесності, мовнокомунікативної компетентності особистості педагога-дослідника, готовності здійснювати академічну комунікацію.

Завдання навчальної дисципліни:

- формування цінностей академічної культури, зокрема норм академічної доброчесності; знань культури наукового/академічного тексту, академічної комунікації;
- формування системи знань з питань національних та європейських практик академічної етики, академічного наставництва, культури академічної комунікації;
- формування когнітивно-дискурсивних умінь операційної обробки і моделювання академічних текстів різних жанрів, у тому числі засобами цифрових технологій;
- формування готовності здійснювати ефективне діалогове спілкування у процесі презентації матеріалів та результатів дослідження, зокрема, з науковою спільнотою, зокрема у межах міждисциплінарного та/або міжнародного експертного середовища на основі суб'єкт-суб'єктних відносин.

У результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант повинен

- дотримуватись цінностей академічної культури, зокрема норм академічної доброчесності, академічної комунікації;
- володіти системою знань:
- з питань національних та європейських практик академічної етики, академічного наставництва, культури академічної комунікації; академічної риторики, полемічного мистецтва, сучасних методик і технологій, зокрема інформаційно-комунікаційних для успішного, ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості наукових досліджень;

вміти:

- аналізувати, порівнювати та зіставляти український та європейський досвід підготовки докторів філософії на лінгвокультурологічних, лінгвоконструктивістських, когнітивних, мультикультурних, креативно-технологічних засадах;
- здійснювати операційну обробку і моделювання академічних текстів різних жанрів, у тому числі засобами цифрових технологій;

- аналізувати стан формування академічної культури на освітніх рівнях бакалавр – магістр – доктор філософії (PhD) в Європі, Україні, у світі; проєктувати і здійснювати моніторинг рівнів сформованості академічної культури;
- досліджувати чинники впливу на формування академічної культури, культури наукового наставництва;
- вилучати необхідну інформацію з лексикографічних, навчальних, навчально–методичних, наукових, довідникових видань й аналізувати, коментувати, зіставляти, критично оцінювати її;
- читати, сприймати науковий (науково-навчальний, науково-публіцистичний, науково-довідковий, науково-популярний) текст; виділяти головну, суттєву інформацію;
- аналізувати тексти наукового стилю різних жанрів і часових епох; досліджувати функціональне навантаження наукової мови учених як елітарних мовних особистостей;
- здійснювати інформаційно-пошукове (бібліографічне переглядове, ознайомлювальне, вивчальне, аналітико-критичне), творче читання наукового тексту;
- виділяти в науковому тексті основні проблеми, визначати їх актуальність, пояснювати ключові слова, індивідуальну манеру письма науковця, робити логічні висновки;
- дотримуватися в науковому тексті правильності, смислової точності, логічної послідовності, змістовності, інформаційної і змістової насиченості; володіти лексичними, морфологічними, синтаксичними нормами;
- здійснювати операційну обробку наукового тексту: поділяти текст на смислові частини, сортувати смислові частини за їх значенням, певними ознаками, виділяти існуючі смисловими частинами залежності; співвідносити вилучену інформацію з існуючими знаннями;
- моделювати зв'язний науковий текст з урахуванням структурно-смислових, жанрово-композиційних особливостей та принципів текстової організації, новизни та пізнавальної цінності професійно орієнтованої інформації, проблемності назви;
- редагувати (вичитувати, обробляти, переробляти) науковий текст відповідно до вимог наукового стилю; здійснювати самоконтроль виконаної роботи на змістовому, логічному, мовностилістичному рівнях;
- дотримуватися відповідних вимог щодо цитування з першоджерел, «непрямого» цитування, «некоректного цитування» з наукових джерел; оформлювати цитати-тези або докази; цитати-аргументи;
- «згортати», компресувати інформацію, готувати конспект, анотацію, науковий відгук і наукову рецензію; здійснити критичний аналіз взаємозв'язку змісту і форми, оцінку послідовності, логічності викладу матеріалу, аргументованості висновків, мовностилістичну правку тексту;

- створювати і редагувати текст наукової роботи згідно з вимогами наукового стилю, в тому числі з використанням інформаційних технологій;
- дотримуватися правильності, чистоти, точності, логічності, виразності мови; володіти морфологічними, лексичними, синтаксичним нормами;
- володіти культурою усного виступу, брати участь у науковій дискусії, полеміці, суперечці;
- використовувати професійні засоби впливу для формування власної позиції, уміння аргументувати дослідницьку думку за допомогою доказів.
- працювати у групі, дотримуючись етичних норм освітньої діяльності;
- здійснювати ефективне діалогове спілкування у процесі презентації матеріалів та результатів дослідження, зокрема, з науковою спільнотою, зокрема у межах міждисциплінарного та/або міжнародного експертного середовища на основі суб'єкт-суб'єктних відносин).

Компетентності, які повинні бути сформовані або розвинуті

Інтегральна компетентність

- Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми наукової, освітньої та професійної діяльності в галузі вищої, загальної середньої освіти, що передбачає застосування концептуальних теоретичних положень сучасної науки й освіти, інтегративних інноваційних технологій навчання, проведення наукових досліджень у сфері освітніх, педагогічних наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов

Загальні компетентності:

- здатність навчатися впродовж життя в контексті неперервної фахової підготовки, підвищувати свій інтелектуальний та культурний рівень й оволодівати сучасними знаннями;
- здатність виявляти широке коло проблем, ставити мету та обирати ефективні шляхи її досягнення;
- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- володіння сучасними засобами інформаційних і комп'ютерних технологій для розв'язання науково-освітніх завдань у професійній та інноваційній діяльності;
- готовність здійснювати освітню й науково-дослідницьку діяльність на основі гуманістичного світогляду та євроінтеграційних процесів педагогічної освіти в Україні;
- здатність працювати автономно та в колективі, виявляти наполегливість та ініціативу у вирішенні поставлених завдань у професійній та науковій сферах, нести відповідальність за прийняті рішення;
- володіння креативним способом мислення, здатністю до критичного аналізу й оцінки сучасних педагогічних явищ, комплексних та інноваційних проблем,

генерування нових ідей під час вирішення практичних завдань наукової та/або професійної діяльності;

- здатність діяти на основі принципів професійної етики, дотримуватися правил академічної доброчесності.
- здатність до професійної та наукової комунікації державною та іноземною мовами;
- здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі вищої, загальної середньої освіти, що передбачає застосування концептуальних освітніх теорій, сучасних технологій та інструментів навчання.

Фахові компетентності:

- здатність здійснювати пошук, оброблення, аналіз, систематизацію, критичне осмислення інформації з різних джерел; навички використання новітніх інформаційно-комунікаційних технологій;
- здатність визначати, формулювати та розв'язувати складні професійно-педагогічні проблеми, які вимагають інтеграції знань та практичних умінь з різних наук;
- здатність до опанування технології роботи з науковим текстом, реферувати, анотувати, редагувати, перекладати, укладати, нормативно вживати засоби наукової мови;
- володіння методологією і методами наукового дослідження, уміння виконувати завдання проблемно-пошукового, дослідницького, творчого характеру;
- здатність виконувати комплексний дослідницький проєкт з актуальних проблем освітніх, педагогічних наук; брати участь в різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії).

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Академічна культура дослідника: предмет, завдання, цінності (2 год.).

Ключові поняття курсу: освіта, якість освіти, академічна культура, дослідник, університет, освітній простор, лінгвоаксіологія. Академічна культура - невід'ємна складова забезпечення якості освітньої діяльності. Академічна культура учасників освітнього процесу.

Європеїзація як чинник розвитку вищої освіти в Україні та академічна культура дослідника. Інтернаціоналізація вищої освіти. Культурно-освітній простір університету.

Академічна культура у вимірах культурно-освітнього діалогу особистостей. Академічна доброчесність і академічна культура у вимірах комунікативної взаємодії.

Принципи і цінності академічної культури: система цінностей, традицій, норм, правил, зразків поведінки - проведення наукового дослідження; культура дослідницької праці; культура критично-творчого мислення; наукова мовна культура; культура спілкування наукових наставників та учнів; культура доброчесності.

Тема 2. Історичні витoki формування академічної культури дослідника: глобальний, європейський та національний контексти (2 год.).

Історичні витoki формування академічної культури у вищій освіті в Європі, Україні, у світі. Академічні традиції університетів: ретроспективні аспекти. Моделі класичного університету та академічна культура університету. Посткласичний університет та академічна культура. Студентоцентризований підхід до освітньої діяльності.

Бухарестська декларація етичних цінностей і принципів вищої освіти в Європі. «Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти» (ESG), 2015. Академічні кодекси цінностей. Дослідницька доброчесність. Європейський кодекс дослідницької доброчесності (European Code of Conduct for Research Integrity), 2017.

Тема 3. Сутність і структура академічної культури (2 год.)

Інноваційні професійні компетентності дослідника. Базові уміння та цифрова грамотність (digital-age literacy). Загальні навички (ключові, основоположні). Соціальні навички (Soft skills). Навички неперервного професійного розвитку та саморозвитку.

Сутність академічної культури педагога-дослідника. Компоненти академічної культури. Лінгвокультурологічний, когнітивний, креативно-технологічний аспекти академічної культури. Дослідно-орієнтований підхід.

Тема 4. Академічна культура й етика у вищій освіті: європейський, національний та інституційний виміри (4 год.).

Проблеми наукової доброчесності в сучасному науковому середовищі: світовий, європейський та національний досвід.

Поняття «Академічна доброчесність» (academic integrity). Академічна доброчесність: світовий, європейський та національний виміри. Європейські стандарти академічної культури. •Європейський кодекс академічної доброчесності. Діяльність міжнародних організацій, у яких визначено пріоритети академічної порядності й етичної поведінки в дослідженнях.

Стаття 42 «Академічна доброчесність» Закону України «Про освіту» (2017) (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>), Ключові поняття академічної доброчесності: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання. Спільне і відмінне між поняттями «плагіат» (стаття 50 Закону України «Про авторське право і суміжні права») і «академічний плагіат» (стаття 42 Закону України «Про освіту»). Національний репозитарій академічних текстів.

Морально-етичні цінності дослідника: професійний обов'язок, соціальна відповідальність, академічна честь, повага до іншої людини. Етичні принципи педагога-дослідника у здійсненні академічної комунікації на суб'єкт-суб'єктній, гуманістичній основі. Академічні кодекси цінностей.

Тема 5. Наративно-цифровий компонент академічної культури (2 год.).

Культура читання наукового тексту. Особливості аналітико-критичного читання (постановка питань, сортування матеріалу під певним кутом зору, коментарі до фрагментів тексту, рецензування тексту). Операційна обробка наукового тексту. Заголовок наукового тексту. Номінативна, інформативна, експресивно-апелятивна функції заголовка. Використання словників і довідкової літератури в роботі з науковим текстом.

Он-лайн, дистанційна та змішана форми освіти у глобальному та регіональному контекстах.

Тема 6. Праксеологічний та поведінково-інтерактивний компоненти академічної культури (2 год.).

Академічна комунікація: комунікативні стратегії й тактики

Мовленнєва поведінка в усній науковій дискусії, полеміці. Наукові конференції, наукові дискусії, творчі диспути як засіб вияву культури наукової мови. Персональні медіаресурси (блоги), у т.ч. для позиціонування результатів наукових досліджень у соціальних мережах.

Тема 7. Лінгвокультурологічний аспект академічної культури (4 год.).

Лінгвоаксіологія (від грец. Αξία - цінність і λόγος - слово, поняття).

Наукова мовна культура педагога-дослідника. Академічне письмо.

Словникова, термінологічна, стилістична, бібліографічна культура. Текстово-жанровий підхід до формування академічної культури: мовнокомунікативні, аналітичні, дискурсивні уміння.

Архітектоніка різних жанрів наукового дискурсу. Наукові тексти різних жанрів: властивості і структурно-сміслові компоненти

Наукові тексти академічного підстилю (статті, дисертації, монографії). Академічний текст, академічний дискурс. Принципи укладання наукових текстів. Функціональна грамотність педагога-дослідника.

Навчально-науковий підстиль і його жанри: лекції, навчально-методичні видання (підручники, посібники, навчально-методичні збірники, конспекти, хрестоматії тощо).

Особливості редагування наукового тексту. Види редагування: вичитка; скорочення; обробка; переробка. Мовні засоби української наукової мови. Типові недоліки в оформленні наукового тексту (статті, рецензії, відгуку, анотації). Вимоги до заголовка: відповідність означеній проблемі, лаконічність, однозначність, конкретність.

Змістова насиченість і змістова коректність наукової інформації в основній частині. Збереження концептуальної ідеї дослідження. Логіка переходів від одного параграфу до наступного. Стилiстична одноманiтнiсть формулювань. Дотримання принципу авторської скромності. Висновки наукової роботи. Саморедагування. Авторський стиль наукового письма.

Термінологічна культура дослідника. Використання словників і довідкової літератури в роботі з науковим текстом.

Академічні словники. "Словник української мови в 20 томах" Українського мовно-інформаційного фонду НАН України та Інституту мовознавства ім. О.О. Потебні НАН України (1-10 томи). Види словників.

Тема 8. Концептуальні основи формування академічної культури (2 год.).

Системно-суб'єктний підхід до формування академічної культури. Аксіологічний підхід до формування академічної культури. Акмеологічний підхід до формування академічної культури. Праксеологічний підхід до формування академічної культури.

Етичні принципи педагога-дослідника у здійсненні академічної комунікації на суб'єкт-суб'єктній, гуманістичній основі.

Європейський кодекс дослідницької доброчесності (European Code of Conduct for Research Integrity) (2017): надійність у забезпеченні якості наукового дослідження, відображене у побудові, методології, аналізі, використанні ресурсів; чесність у розробці, виконанні, рецензуванні, звітуванні

та оприлюдненні дослідження у прозорій, чесний спосіб; повага до колег, учасників дослідницького процесу; відповідальність за дослідження від ідеї до публікації, за управління та організацію дослідження, за навчання, наукове керівництво і наставництво та ін.

Діяльність міжнародних організацій, у яких визначено пріоритети академічної порядності й етичної поведінки в дослідженнях

Міжнародний Центр академічної доброчесності (<http://www.academicintegrity.org/icai/home.php>), Центр Академічної Чесності США, Міжнародна Асоціація Університетів при UNESCO (http://www.iau-aiu.net/sites/all/files/Ethics_Guidelines_FinalDef_08.02.13.pdf), Європейська університетська асоціація (<http://www.eua.be/>), Рада міжнародних шкіл (<http://www.cois.org/>), Національний центр університетів та бізнесу Великої Британії (http://www.ibe.org.uk/userassets/publicationdownloads/ibe_cihe_report_ethics_matters.pdf).

Тема 9. Інноваційні підходи до управління науковими проектами (2 год.)

Наукова та інноваційна діяльність ЗВО у світі, ЄС та в Україні: тенденції розвитку. Концепції та практика академічного менеджеризму in HEd. Менеджмент розвитку університету. Менеджмент академічних, освітніх проектів. Фандрейзингова діяльність університету. Управління ризиками в наукових проектах. Професійне лідерство у сфері досліджень

Тема 10. Лінгвоперсонологія. Культура наукового наставництва (4 год.)

Лінгвоперсонологія. Академічна мовна особистість – ключове поняття лінгвоперсонології. Ідіостиль автора науково-педагогічного тексту. Мовний етикет наукових праць. Покликання як сукупність бібліографічних відомостей про цитовану працю.

Науковий наставник як мовна особистість. Лінгвоперсонологія наукового наставника.

Наставництво, або менторство. Практика наставництва або менторинг як соціальний інститут адаптації. Культура наукового партнерства.

Академічне наставництво. Якості наставника: корпоративність, здатність навчати, відповідальність, якості лідера та ін. Діалогова позиція наукового наставника. Основні соціальні фактори впливу на формування української мовної особистості педагога-дослідника.

Тема 11. Забезпечення якості академічної культури: європейський, національний та інституційний виміри. (4 год.)

Формування культури якості в університеті як проблема розвитку ЄПВО.

Рейтинги університетів як інструмент контролю якості академічної культури.

Порівняльний аналіз процедур забезпечення якості академічної культури в країнах ЄС та в Україні.

Структура навчальної дисципліни

Назва теми	Всього ауд. год.	Лекція	Семинар	Круглий стіл
Тема 1. Академічна культура дослідника: предмет, завдання, цінності	2	2	-	-
Тема 2. Історичні витoki формування академічної культури дослідника: глобальний, європейський та національний контексти	2	2	-	-
Тема 3. Сутність і структура академічної культури	2		2	-
Тема 4. Академічна культура й етика у вищій освіті: європейський, національний та інституційний виміри	4	2	2	-
Тема 5. Наративно-цифровий компонент академічної культури	2		2	-
Тема 6. Праксеологічний та поведінково-інтерактивний компоненти академічної культури	2	2		-
Тема 7. Лінгвокультурологічний аспект академічної культури	4		2	-
Тема 8. Концептуальні основи формування академічної культури	2	2	-	-
Тема 9. Інноваційні підходи до управління науковими проектами	2		2	
Тема 10. Лінгвоперсонологія. Культура наукового наставництва	4	2	2	
Тема 11. Забезпечення якості академічної культури: європейський, національний та інституційний виміри	4	2		2
Усього	30	14	14	2

ТЕМИ ТА ПИТАННЯ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Академічна культура дослідника: предмет, завдання, цінності (2 год.)

- 1.1. Європеїзація як чинник розвитку вищої освіти в Україні та академічна культура дослідника.
- 1.2. Методи дослідження академічної культури
- 1.3. Принципи і цінності академічної культури
- 1.4. Адаптація української академічної культури до європейської.

Тема 2. Історичні витoki формування академічної культури дослідника: глобальний, європейський та національний контексти (2 год.)

- 2.1. Історичні витoki формування академічної культури у вищій освіті в Європі, Україні, у світі
- 2.2. Моделі класичного університету та академічна культура університету.
- 2.3. Посткласичний університет та академічна культура.
- 2.4. Європейські стандарти академічної культури.

Дослідно-орієнтовані завдання

1. Провести пошук джерел у пошуковій системі Google за ключовими словами теми.
2. Укласти бібліографію актуальних (останні 5 років) наукових досліджень вітчизняних та зарубіжних (не менше 50% усіх джерел) науковців з теми, що вивчається (10-20 найменувань).
3. Укласти перелік періодичних видань у галузі педагогіки / педагогіки вищої школи / порівняльної педагогіки вищої школи, що влючені до міжнародних наукометричних баз даних Scopus, Web of Science, з теми, що вивчається.
4. Ознайомитися з вимогами до наукових досліджень, що публікуються у даних виданнях та розробити покрокову програму підготовки такого дослідження до публікації з теми, що вивчається.
5. Укласти бібліографію актуальних наукових досліджень вітчизняних та зарубіжних науковців з проблеми, що вивчається (10-20 найменувань).
6. Укласти словник термінів з проблеми, що вивчається.
7. Укласти порівняльну таблицю визначень ключових слів теми.

Тема 3. Академічна культура й етика у вищій освіті: європейський, національний та інституційний виміри (2 год.)

The materials are published as part of the EU project which is funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the authors and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein

3.1. Проблеми наукової доброчесності в сучасному науковому середовищі: світовий, європейський та національний досвід.

3.2. Морально-етичні цінності дослідника: професійний обов'язок, соціальна відповідальність, академічна честь, повага до іншої людини.

3.3. Етичні принципи педагога-дослідника у здійсненні академічної комунікації на суб'єкт-суб'єктній, гуманістичній основі.

3.4. Академічні кодекси цінностей.

Тема 4. Концептуальні основи формування академічної культури
(2 год.)

4.1 Системно-суб'єктний підхід до формування академічної культури.

4.2. Аксиологічний підхід до формування академічної культури.

4.3. Акмеологічний підхід до формування академічної культури.

4.4. Праксеологічний підхід до формування академічної культури.

АКМЕОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Питання для обговорення в групі:

1. Провести пошук джерел у пошуковій системі Google за ключовими словами теми.

2. Укласти бібліографію актуальних (останні 5 років) наукових досліджень вітчизняних та зарубіжних (не менше 50% усіх джерел) науковців з теми, що вивчається (10-20 найменувань).

3. Укласти перелік періодичних видань у галузі педагогіки / педагогіки вищої школи / порівняльної педагогіки вищої школи, що влучені до міжнародних наукометричних баз даних Scopus, Web of Science, з теми, що вивчається.

4. Ознайомитися з вимогами до наукових досліджень, що публікуються у даних виданнях та розробити покрокову програму підготовки такого дослідження до публікації з теми, що вивчається.

5. Укласти бібліографію актуальних наукових досліджень вітчизняних та зарубіжних науковців з проблеми, що вивчається (10-20 найменувань).

6. Укласти словник термінів з проблеми, що вивчається.

7. Укласти порівняльну таблицю визначень ключових слів теми.

Тема 5. Праксеологічний та поведінково-інтерактивний компоненти академічної культури (2 год.)

5.1. Культура навчання в університеті.

5.2. Уміння і навички, що ґрунтуються на критичному мисленні.

5.3. Комунікативна техніка.

5.4. Професійне лідерство у сфері досліджень.

Тема 6. Лінгвоперсонологія. Культура наукового наставництва (2 год.)

6.1. Практика наставництва або менторинг як соціальний інститут адаптації.

6.2. Лінгвоперсонологія наукового наставника.

6.3. Культура наукового партнерства.

Тема 7. Забезпечення якості академічної культури: європейський, національний та інституційний виміри. (4 год.)

7.1. Формування культури якості в університеті як проблема розвитку ЄПВО.

7.2. Рейтинги університетів як інструмент контролю якості академічної культури.

7.3. Порівняльний аналіз процедур забезпечення якості академічної культури в країнах ЄС та в Україні.

ТЕМИ ТА ПИТАННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ.

Тема семінарського заняття № 1:

Сутність і структура академічної культури (2 год.)

1. Сутність академічної культури

2. Аксіологічний, мотиваційно-етичний, нарративно-цифровий, праксеологічний та поведінково-інтерактивний компоненти академічної культури.

3. Лінгвокультурологічний, когнітивний, креативно-технологічний аспекти академічної культури.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Питання для обговорення в групі:

1. Провести пошук джерел у пошуковій системі Google за ключовими словами теми.

2. Укласти бібліографію актуальних (останні 5 років) наукових досліджень вітчизняних та зарубіжних (не менше 50% усіх джерел) науковців з теми, що вивчається (10-20 найменувань).

3. Укласти перелік періодичних видань у галузі педагогіки / педагогіки вищої школи / порівняльної педагогіки вищої школи, що влючені до міжнародних наукометричних баз даних Scopus, Web of Science, з теми, що вивчається.

4. Ознайомитися з вимогами до наукових досліджень, що публікуються у даних виданнях та розробити покрокову програму підготовки такого дослідження до публікації з теми, що вивчається.

5. Укласти бібліографію актуальних наукових досліджень вітчизняних та зарубіжних науковців з проблеми, що вивчається (10-20 найменувань).
6. Укласти словник термінів з проблеми, що вивчається.
7. Укласти порівняльну таблицю визначень ключових слів теми.

ТЕМА 2. Академічна культура й етика у вищій освіті: європейський, національний та інституційний виміри (2 год.).

1. Проблеми наукової доброчесності в сучасному науковому середовищі: світовий, європейський та національний досвід.
2. Морально-етичні цінності дослідника: професійний обов'язок, соціальна відповідальність, академічна честь, повага до іншої людини.
3. Етичні принципи педагога-дослідника у здійсненні академічної комунікації на суб'єкт-суб'єктній, гуманістичній основі.

ЕТИЧНІ ПРИНЦИПИ ПЕДАГОГА-ДОСЛІДНИКА У ЗДІЙСНЕННІ АКАДЕМІЧНОЇ КОМУНІКАЦІЇ НА СУБ'ЄКТ-СУБ'ЄКТНІЙ, ГУМАНІСТИЧНІЙ ОСНОВІ

Питання для обговорення в групі:

1. Провести пошук джерел у пошуковій системі Google за ключовими словами теми.
2. Укласти бібліографію актуальних (останні 5 років) наукових досліджень вітчизняних та зарубіжних (не менше 50% усіх джерел) науковців з теми, що вивчається (10-20 найменувань).
3. Укласти перелік періодичних видань у галузі педагогіки / педагогіки вищої школи /порівняльної педагогіки вищої школи, що влючені до міжнародних наукометричних баз даних Scopus, Web of Science, з теми, що вивчається.
4. Ознайомитися з вимогами до наукових досліджень, що публікуються у даних виданнях та розробити покрокову програму підготовки такого дослідження до публікації з теми, що вивчається.
5. Укласти бібліографію актуальних наукових досліджень вітчизняних та зарубіжних науковців з проблеми, що вивчається (10-20 найменувань).
6. Укласти словник термінів з проблеми, що вивчається.
7. Укласти порівняльну таблицю визначень ключових слів теми.

ТЕМА 3. Наративно-цифровий компонент академічної культури (2 год.)

1. Цифрове творче середовище. Цифрова наративістика
2. Наративна культура дослідника.
3. Технології електронного, мобільного, змішаного і повсюдного навчання.
4. Когнітивно-візуальні технології.
5. Цифрово-операційна обробка і моделювання академічних текстів різних жанрів.

6. Розробка конкурентних освітніх проектів засобами цифрових технологій.

7. Персональні медіаресурси (блоги), у т.ч. для позиціювання результатів наукових досліджень у соціальних мережах

ПЕРСОНАЛЬНІ МЕДІАРЕСУРСИ (БЛОГИ), У Т.Ч. ДЛЯ ПОЗИЦІЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ

Питання для обговорення в групі:

1. Провести пошук джерел у пошуковій системі Google за ключовими словами теми.

2. Укласти бібліографію актуальних (останні 5 років) наукових досліджень вітчизняних та зарубіжних (не менше 50% усіх джерел) науковців з теми, що вивчається (10-20 найменувань).

3. Укласти перелік періодичних видань у галузі педагогіки / педагогіки вищої школи /порівняльної педагогіки вищої школи, що влючені до міжнародних наукометричних баз даних Scopus, Web of Science, з теми, що вивчається.

4. Ознайомитися з вимогами до наукових досліджень, що публікуються у даних виданнях та розробити покрокову програму підготовки такого дослідження до публікації з теми, що вивчається.

5. Укласти бібліографію актуальних наукових досліджень вітчизняних та зарубіжних науковців з проблеми, що вивчається (10-20 найменувань).

6. Укласти словник термінів з проблеми, що вивчається.

7. Укласти порівняльну таблицю визначень ключових слів теми.

ТЕМА 4. Лінгвокультурологічний аспект академічної культури (4 год.)

1. Наукова мовна культура – складова академічної культури.

2. Текстово-жанровий підхід до формування академічної культури.

3. Архітектоніка різних жанрів наукового дискурсу.

4. Академічна комунікація: комунікативні стратегії й тактики: засоби когезії і когерентності; аргументація та персуазивність (переконливість).

5. Візуальна риторика в усній та писемній комунікації. Ефективні риторичні прийоми: вербальні та невербальні.

6. Неориторика та науковий діалог.

7. Неориторика та медіація знання.

Фахова варіативність засобів аргументації.

АКАДЕМІЧНА КОМУНІКАЦІЯ: КОМУНІКАТИВНІ СТРАТЕГІЇ Й ТАКТИКИ: ЗАСОБИ КОГЕЗІЇ І КОГЕРЕНТНОСТІ; АРГУМЕНТАЦІЯ ТА ПЕРСУАЗИВНІСТЬ

Питання для обговорення в групі:

1. Провести пошук джерел у пошуковій системі Google за ключовими словами теми.
2. Укласти бібліографію актуальних (останні 5 років) наукових досліджень вітчизняних та зарубіжних (не менше 50% усіх джерел) науковців з теми, що вивчається (10-20 найменувань).
3. Укласти перелік періодичних видань у галузі педагогіки / педагогіки вищої школи /порівняльної педагогіки вищої школи, що влючені до міжнародних наукометричних баз даних Scopus, Web of Science, з теми, що вивчається.
4. Ознайомитися з вимогами до наукових досліджень, що публікуються у даних виданнях та розробити покрокову програму підготовки такого дослідження до публікації з теми, що вивчається.
5. Укласти бібліографію актуальних наукових досліджень вітчизняних та зарубіжних науковців з проблеми, що вивчається (10-20 найменувань).
6. Укласти словник термінів з проблеми, що вивчається.
7. Укласти порівняльну таблицю визначень ключових слів теми.

ТЕМА 5. Інноваційні підходи до управління науковими проектами (2 год.)

1. Концепції та практика академічного менеджеризму in HEd.
 2. Менеджмент розвитку університету.
 3. Менеджмент академічних, освітніх проектів.
 4. Фандрейзингова діяльність університету.
- Управління ризиками в наукових проектах.

ПРОФЕСІЙНЕ ЛІДЕРСТВО У СФЕРІ ДОСЛІДЖЕНЬ

Питання для обговорення в групі:

1. Провести пошук джерел у пошуковій системі Google за ключовими словами теми.
2. Укласти бібліографію актуальних (останні 5 років) наукових досліджень вітчизняних та зарубіжних (не менше 50% усіх джерел) науковців з теми, що вивчається (10-20 найменувань).
3. Укласти перелік періодичних видань у галузі педагогіки / педагогіки вищої школи /порівняльної педагогіки вищої школи, що влючені до міжнародних наукометричних баз даних Scopus, Web of Science, з теми, що вивчається.

4. Ознайомитися з вимогами до наукових досліджень, що публікуються у даних виданнях та розробити покрокову програму підготовки такого дослідження до публікації з теми, що вивчається.
5. Укласти бібліографію актуальних наукових досліджень вітчизняних та зарубіжних науковців з проблеми, що вивчається (10-20 найменувань).
6. Укласти словник термінів з проблеми, що вивчається.
7. Укласти порівняльну таблицю визначень ключових слів теми.

МЕНЕДЖМЕНТ АКАДЕМІЧНИХ, ОСВІТНІХ ПРОЕКТІВ

Питання для обговорення в групі:

1. Провести пошук джерел у пошуковій системі Google за ключовими словами теми.
2. Укласти бібліографію актуальних (останні 5 років) наукових досліджень вітчизняних та зарубіжних (не менше 50% усіх джерел) науковців з теми, що вивчається (10-20 найменувань).
3. Укласти перелік періодичних видань у галузі педагогіки / педагогіки вищої школи /порівняльної педагогіки вищої школи, що влючені до міжнародних наукометричних баз даних Scopus, Web of Science, з теми, що вивчається.
4. Ознайомитися з вимогами до наукових досліджень, що публікуються у даних виданнях та розробити покрокову програму підготовки такого дослідження до публікації з теми, що вивчається.
5. Укласти бібліографію актуальних наукових досліджень вітчизняних та зарубіжних науковців з проблеми, що вивчається (10-20 найменувань).
6. Укласти словник термінів з проблеми, що вивчається.
7. Укласти порівняльну таблицю визначень ключових слів теми.

ТЕМА 6. Лінгвоперсонологія. Культура наукового наставництва (2 год.)

1. Практика наставництва або менторинг як соціальний інститут адаптації.
2. Лінгвоперсонологія наукового наставника.
3. Культура наукового партнерства.

ТЕМА 7. Забезпечення якості академічної культури: європейський, національний та інституційний виміри. (2 год.)

1. Формування культури якості в університеті як проблема розвитку ЄПВО.
2. Рейтинги університетів як інструмент контролю якості академічної культури.
3. Порівняльний аналіз процедур забезпечення якості академічної культури в країнах ЄС та в Україні.

ТЕМА ТА ПИТАННЯ КРУГЛОГО СТОЛУ

Публікаційна діяльність дослідника на засадах академічної доброчесності

Публікаційна активність і академічна доброчесність дослідника,
Публікаційна/видавнича етика
Культура підготовки наукової статті до друку і роль академічних словників.

Покликання, цитати в науковому тексті й інструменти інфомедійної грамотності.

Формування критичного мислення, соціальна толерантність, фактчекінг.
Інформаційна та візуальна грамотність.
Цифрова безпека.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ.

- Інтерактивні лекції
 - Сесії на основі завдань
 - дискусії
 - Самостійна робота
 - воркшопи
 - Портфоліо дослідника

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Знання та розуміння:

- усвідомлення теоретико-методичних засад педагогіки та психології на засадах гуманістичних ідеалів і демократичних цінностей.
- володіння філософськими засадами методології наукового пізнання (загальні закономірності та принципи), законами логіки, методикою наукового дослідження, науковою українською мовою та загальнонауковою термінологією;
- володіння змістом фундаментального спектру проблем сучасної педагогічної освіти з метою вдосконалення та розширення світоглядного потенціалу особистості педагога закладу позашкільної освіти.

Застосування знань та розумінь:

- здатність до організації комунікативної діяльності та педагогічної взаємодії учасників освітнього процесу на основі професійної етики і професійного саморозвитку та самовдосконалення;

- уміння використовувати інноваційні технології навчання та виховання; добирати методи, прийоми, засоби викладання, адекватні його меті та змісту;
- здатність використовувати у практичній діяльності позитивні концептуальні ідеї зарубіжного досвіду;
- здатність володіти навичками нормативного літературного мовлення (його усною та писемною формою) в професійній галузі та різних сферах комунікації;
- готовність до утвердження гуманістичних ідеалів і демократичних цінностей в освітній і науково-дослідницькій діяльності на основі гуманістичного світогляду.

Форма підсумкового контролю: кредит.

Засоби діагностики: усні відповіді на семінарських заняттях, презентації проєктів та мікродосліджень.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

Нормативні документи України та офіційні документи європейських/міжнародних організацій:

1. Закон України “Про освіту” від 05.09.2017 року № 2145-VIII. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
2. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.14 р. № 1556-VII. Голос України» від 06 серпня 2014 р. № 148. (зі змінами).
3. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність». Документ 848-VIII, чинний, поточна редакція. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 3, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#n946>
4. Закон України «Про інноваційну діяльність». Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2002, № 36. Документ 40-IV, чинний, поточна редакція акція від 05.12.2012. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>
5. Національна рамка кваліфікацій. Додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 25 червня 2020 р. № 519). Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/519-2020-%D0%BF#Text>
6. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» від 23 березня 2016 р. № 261. Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF#Text>

7. Bucharest Declaration on Ethical Values and Principles of Higher Education in the Europe Region. Режим доступа : [http://www. iau-aiu.net/sites/all/files/Bucharest_Dec_0.pdf](http://www.iau-aiu.net/sites/all/files/Bucharest_Dec_0.pdf).
8. EC European Commission. (2011) Report of Mapping Exercise on Doctoral Training in Europe 'Towards a Common Approach'. [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/GA/TXT/?uri=CELEX:52015XG1215\(02\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/GA/TXT/?uri=CELEX:52015XG1215(02))
9. EC (European Commission). (2012). Rethinking Education: Investing in skills for better socio-economic outcomes. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. Strasbourg, 20.11.2012/ COM(2012) 669 final.
10. EC (European Commission). (2015). New priorities for European cooperation in education and training. Joint Report of the Council and the Commission on the implementation of the strategic framework for European cooperation in education and training (ET 2020). Brussels, 26.8.2015 COM(2015) 408 final.
11. EC (European Commission). (2015).Opening up Education: Innovative teaching and learning for all through new Technologies and Open Educational Resources (2015). Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A52013DC0654>
12. EC (European Commission). (2016). Improving and Modernising Education. Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. Brussels, 7.12.2016. COM(2016) 941 final. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2016%3A941%3AFIN>
13. EC (European Commission). (2017). Strengthening European Identity through Education and Culture. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. The European Commission's contribution to the Leaders' meeting in Gothenburg, 17 November 2017. Strasbourg, 14.11.2017. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2017%3A673%3AFIN>
14. EC (European Commission). (2017).Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions on a renewed EU agenda for higher education. COM/2017/0247 final Brussels, 30.5.2017. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52017DC0247>
15. EC (European Commission). (2018). Digital Education Action Plan. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018DC0022&from=EN>
16. EC (European Commission). (2021). Council Resolution on a strategic framework for European cooperation in education and training towards the

- European Education Area and beyond (2021-2030). [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32021G0226\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32021G0226(01))
17. EC/EACEA/Eurydice. (2018). The European Higher Education Area in 2018: Bologna Process Implementation Report. Luxembourg: Publications Office of the European Union.
 18. European Policy Cooperation (ET2020 framework). (2020). The strategic framework for European cooperation in education and training (“ET 2020”) is a forum allowing Member States to exchange best practices and learn from each other. Retrieved from: https://ec.europa.eu/education/policies/european-policy-cooperation/et2020-framework_en
 19. ESF (European Science Foundation). (2017). Career Tracking Survey of Doctorate Holders Project Report. ESF, France, Strasbourg.
 20. ESU (European Students Union). (2015). Overview on Student-Centered Learning in Higher Education in Europe. Research Study. Retrieved from <https://www.esu-online.org/wpcontent/uploads/2016/07/Overview-on-Student-Centred-Learning-in-Higher-Education-in-Europe.pdf>
 21. EUA. (2005). Doctoral Programmes for the European Knowledge Society. Report on the EUA Doctoral Programmes Project 2004 -2005. EUA, Brussels, Belgium.
 22. EUA (European University Association). (2007) Doctoral programmes in Europe’s universities: achievements and challenges: Report prepared for European universities and ministers of higher education. EUA. Brussels and Geneva.
 23. EUA (European University Association). (2015). Trends 2015: Learning and Teaching in European Universities. EUA, Belgium, Brussels.
 24. EUA (European University Association). (2015). Principles and Practices for International Doctoral Education”, FRINDOC project Report. EUA, Brussels, Belgium.
 25. EUA (European University Association). (2016). Digital Agenda For Europe’s Universities? EUA, Belgium, Brussels.
 26. EUA (European University Association) (2016). Doctoral education – taking Salzburg forward. Implementation and new challenges. EUA, Brussels, Belgium.
 27. EUA (European University Association). (2017). EUA’s Learning and Teaching Initiative - Report from the thematic peer groups in 2017. EUA, Brussels.
 28. EUA (European University Association). (2018). Background: EUA’s initiatives to establish a European dimension on learning and teaching. EUA, Brussels.
 29. EUA (European University Association). (2018). Trends 2018. Learning and teaching in the European Higher Education Area. By Michael Gaebel & Thérèse Zhang. EUA, Brussels.
 30. EUA (European University Association). (2018). Learning and Teaching in Europe’s Universities: An EUA position paper. EUA, Brussels.
 31. EUA (European University Association). (2018). Enhancing the education mission of European universities: A proactive response to change. EUA, Brussels.

32. The European Charter for Researchers. The Code of Conduct for the Recruitment of Researchers.– Brussels, European Commission, 2005. Режим доступу: http://ec.europa.eu/euraxess/pdf/brochure_rights/am509774CEE_EN_E4.pdf
33. Trends in Global Higher Education: Tracking an Academic Revolution. A Report Prepared for the UNESCO 2009 World Conference on Higher Education. Philip G. Altbach, Liz Reisberg, Laura E. Rumbley. Executive Summary, Published in 2009 by the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. Paris.

Основна література

1. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету/ Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд досліджень освітньої політики»; за заг. ред. Т.В. Фінікова, А.Є. Артюхова. – К.: Таксон, 2016. – 234 с.
2. Єгорченко, І., Серебряков, М. Академічна доброчесність (2018) Аналітичний звіт та рекомендації URL: <https://rpr.org.ua/wp-content/uploads/2018/10/Analitichna-zapyska-akademichna-dobrochesnist.pdf>.
3. Батечко, Н., Дурдас, А. (2019) Академічна доброчесність в контексті європейських практик: досвід Франції. Неперервна професійна освіта: теорія і практика. 2019. Вип. 3 (60). С.88 -94.
4. Бойченко, Н.М. (2014) Етичні аспекти університетських цінностей. Софія. Гуманітарно-релігієзнавчий вісник. К.: Вид.-полігр. центр «Київський університет»/ 2014. № 1 (1). С. 37–43.
5. Гапон Н., Худзіцка-Чупала А., Лупіна-Вегенер А. (2013) Ставлення студентів до виявів академічної нечесності: крос-культурний аналіз. Вісник Львівського університету. Серія «Філософські науки». Львів, 2013. Вип. 16. С. 241–248.
6. Гончаренко, С. (2011) Етичний кодекс ученого. Естетика і етика педагогічної дії: зб. наук. пр. Київ-Полтава: ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2011. Вип. 1. С.25–34.
7. Гунчак, В.М., Чепига, М.П. (2011) Кодекс честі викладача як перешкода академічній нечесності і поблажливості. Науковий вісник ЛНУВМБТ імені С.З. Гжицького. . Львів, 2011. Т. 13, № 3 (49). С. 14–23.
8. Добко, Т. (2014) Університет, академічна культура і забезпечення якості. Імператив якості: вчимося цінувати і оцінювати вищу освіту : навч. посіб. Львів. Манускрипт, 2014. С. 58–68.
9. Довідник з академічної доброчесності для школярів / уклад. М.В. Григор'єва, О.І. Крикова, С.Г. Певко; за заг. ред. О.О. Гужви. 3-є вид., випр. і доп. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2018. 66 с. URL:

https://drive.google.com/file/d/19nOAsorJfuCL_IT0wdxDNkxW2PxEj4g/view
(дата звернення: 02.04.2019).

10. Квієк, М. (2018) Університет в добу змін. Інституції і академічні кадри в умовах зростаючої конкуренції / пер. з польської Р. Скакун; наукова редакція та післямова Т. Фініков. Київ : Таксон, 2018. 474 с.
11. Ковальова, А. (2013). Проблеми академічного плагіату та авторського права у цифровому просторі України. Спеціальні історичні дисципліни: питання теорії та методики: зб. наук. пр. – К., 2013. – Ч. 21: Електронні інформаційні ресурси. – С. 61–71.
12. Курбатов, С.В. (2014). Феномен університету в контексті часових та просторових викликів: Монографія. Суми: Університетська книга. <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/10226>
13. Локшина, О. І. (2019) Європейська довідкова рамка ключових компетентностей для навчання впродовж життя: оновлене бачення 2018 року. Український педагогічний журнал, 3. 21-30. URL <http://uej.undip.org.ua/upload/iblock/c76/c7686993>
14. Надутенко, М. В., Семенов О.М. (2021) Концепт освіта в українському та польському дискурсах крізь призму національних лінгвістичних корпусів. Innovative Pathway for the Development of Modern Philological Sciences in Ukraine and EU Countries : collective monograph. Riga, Latvia. “Baltija Publishing”, 2021. Vol. 2. С. 66–81. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-031-5-27>.
15. Національний освітній глосарій: вища освіта (2014). За ред. В. Г. Кременя. 2-е вид., перероб. і доп. К. : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди». <https://glossarissimo.wordpress.com/2017/06/17/uk-pdf>
16. Пак, І. В. (2019) Академічна культура українського студентства: фактори формування та особливості прояву : дис. ... канд. соц. наук : 22.00.04 – спеціальні та галузеві соціології. Харків, 2019. 223 с.
17. Регейло, І. Ю. (2014) Підготовка наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації України у ХХ–на початку ХХІ столітті: монографія. К. Освіта України, 2014. 704 с.
18. Сбруєва, А.А. (2021) Університет як інклюзивна академічна громада: європейський та український досвід трансформації підготовки PhD. Теорії та технології інноваційного розвитку професійної підготовки майбутнього вчителя в контексті концепції «Нова українська школа: монографія. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 421 – 442. DOI 10.24139/978-966-698-308-7/421-442
19. Сбруєва, А.А. Єременко І.В. (2019). Формування європейського виміру забезпечення якості вищої освіти в контексті інтернаціоналізації освітнього простору. СумДПУ імені АС Макаренка. URL: https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&user=YBR7gMcAAAAAJ&view_op=list_works&sortby=pubdate..

20. Семенов, О., Вовк М. (2016). Академічна культура дослідника в освітньо-культурному просторі університету. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С.Макаренка, 2016. 284 с.
21. Семенов О. (2017) Академічна лекція і академічний учитель в цифрову епоху: праксеологічний підхід. Фізико-математична освіта. № 2. с. 140-146.
22. Семенов О. (2016) Академічна культура – фундаментальний складник підготовки доктора філософії зі спеціальності 015 «Професійна освіта». №5 (59). С. 192–203.
23. Семенов О.М. Курс (2020) "Академічна культура дослідника: європейський та національний досвід" у докторській підготовці. У зб. Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний, європейський та національний виміри змін: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (23–24 квітня 2020 року, м. Суми). Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. С.89-93.
24. Семенов, О. (2019). Європейський та національний контексти академічної культури дослідника: досвід реалізації проекту Еразмус+Жан Моне модуль. Україна – Європейський союз: від партнерства до асоціації : Український Щорічник з Європейських Інтеграційних Студій. Луцьк. Терен, 2019. С. 320–330.
25. Семенов, О. М. (2020). Концепт «академічна культура дослідника» в українському і польському освітньо-педагогічному дискурсі. Український Щорічник з Європейських Інтеграційних Студій (с. 139–152).
26. Семенов, О. М. (2019). Концептосфера освіта в українському та польському дискурсах: міждисциплінарний підхід. СумДПУ імені А. С.Макаренка.
27. Семенов, О., Вовк, М. (2016). Академічна культура дослідника в освітньо-культурному просторі університету. СумДПУ імені А. С. Макаренка.
28. Семенов, О.М., Семеніхіна О.В., Безуглий Д. (2017) Формування академічної культури майбутніх педагогів-дослідників в умовах цифрового творчого середовища як наукова проблема . Інформаційні технології і засоби навчання. 2017. Т.16 . №6 . С.21-31.
29. Хоружий, Г. Ф. (2016) Європейська політика вищої освіти. Монографія. Полтава. Дивосвіт 2016. 384 с.
30. Academic Cultures and Developing Management in Higher Education | Loima Jyrki", Vink.helsinki.fi (2017). Режим доступу: http://www.vink.helsinki.fi/files/Theoria_academic.html
31. Cutri, J., Abraham, A., Karlina, Y., Patel, S. V., Moharami, M., Zeng, S., Manzari, E., & Pretorius, L. (2021). [Academic integrity at doctoral level: The influence of the imposter phenomenon and cultural differences on academic writing. International Journal for Educational Integrity, 17\(1\), 8.](https://doi.org/10.1007/s40979-021-00074-w) <https://doi.org/10.1007/s40979-021-00074-w>
32. Gaebel, M., Zhang, T., Stoeber, H. & Morrisroe, A. (2021). Digitally enhanced learning and teaching in European higher education institutions. European

- University Association absl. <https://eua.eu/resources/publications/954:digitally-enhanced-learning-and-teaching-in-european-higher-education-institutions.html>
33. International Handbook of Interpretation in Educational Research. (2015). Paul Smeyers, David Bridges, Nicholas C. Burbules, Morwenna Griffiths. (Eds.). Springer. <https://www.research.ed.ac.uk/en/publications/international-handbook-of-interpretation-in-educational-research>
 34. Knight, J. (2012) Concepts, rationales, and interpretive frameworks in the internationalization of higher education. The SAGE handbook of international higher education. Ed. by Darla K. Deardorff, Hans de Wit, John Heyl. SAGE Publications, P. 52-76. DOI: <http://dx.doi.org/10.4135/9781452218397.n2>
 35. Manzon, M. (2020) Towards a comparative history of comparative education: a personal journey, *Comparative Education*, 56 (1), 96-110, DOI: 10.1080/03050068.2019.1701251
 36. Powell, J. J. W. (2020) Comparative education in an age of competition and collaboration, *Comparative Education*, 56 (1), 57-78, DOI: 10.1080/03050068.2019.1701248
 37. Sbruieva, A. (2020). Social dimension of the European Higher Education Area: Tendencies of development of normative, theoretical and organizational bases. In: *Topical Issues of History of Education and Comparative Education*. Lviv-Toruń: Liha-Pres, pp. 129-150. DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-188-9/129-150>
 38. Sbruieva A. Transformation of the Academic Culture of European University in the Context of the Risk Society / Alina Sbruieva // *Studia Pedagogiczne. Problemy społeczne, edukacyjne i artystyczne*. Wydawnictwo Uniwersytetu Jana Kochanowskiego, Kielce, 2014. - T. 24. - S. 217- 230
 39. Semenoh, O. (2017) Researcher's academic culture in the educational space of the university: linguo-axiological approach. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*. Ivano-Frankivsk, 2017. Vol. 4, No. 1. P. 26–33
 40. Semenog, O. (2020). Academic culture as a composition of national innovation security. *UNESCO Chair Journal "Lifelong Professional Education in the XXI Century"*, (2), 48-53. [https://doi.org/10.35387/ucj.2\(2\).2020.48-53](https://doi.org/10.35387/ucj.2(2).2020.48-53).
 41. Tatto, M. T., Burn, K., Menter, I., Mutton, T., & Thompson, I. (2018). *Learning to teach in England and the United States: The evolution of policy and practice*. New York, NY: Routledge. <https://doi.org/10.1080/09585176.2019.1658610>
 42. https://www.academia.edu/36689987/Teacher_Education_Policy_and_Practice_in_Europe_Challenges_and_Opportunities
 43. Teichler, U. (2017) Internationalisation Trends in Higher Education and the Changing Role of International Student Mobility. *Journal of international Mobility*, 5, 177-216. <https://doi.org/10.3917/jim.005.0179>

Додаткова література

1. Андрощук І. Професійний розвиток науково-педагогічних/дидактичних і педагогічних / дидактичних працівників закладів вищої освіти України і Республіки Польща в контексті освіти для миру / Ірина Андрощук // Освіта для миру = Edukacja dla pokoju : зб. наук. пр. / Міністерство освіти і науки України, НАПН України ; [редкол.: В.Г.Кремень, В. П. Коцур, Н. Г. Ничкало, Ф. Шльосек та ін.]. – Київ : ТОВ «Юрка Любченка», 2019. – Т. 2. – С.153–166.

2. Андрущенко В.П. Основні характеристики європейської університетської освіти та можливості їх реалізації в системі освіти України / В.П. Андрущенко // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 5 «Педагогічні науки: реалії та перспективи». – К., 2011. – Вип. 26. – С. 3–15.

3. Бакіров В.С. Академічна культура українського студентства: основні чинники формування та розвитку. Основні результати дослідження за проектом №49169. URL: <http://www.univer.kharkov.ua/images/redactor/news/2015-07-17/2015.pdf> Гапон Н. Ставлення студентів до виявів академічної нечесності: крос-культурний аналіз / Н. Гапон, А. Худзіцка-Чупала, А. Лупіна-Вегенер // Вісник Львівського університету. Серія «Філософські науки». – Львів, 2013. – Вип. 16. – С. 241–248.

4. Бойченко М. Гідність, цілісність і успішність: академічні та громадянські чесноти / М. Бойченко // Філософська думка. – К., 2014. – № 5. – С. 110–122.

5. Добко Т. Академічна культура як необхідна передумова ефективного управління сучасним університетом в умовах автономії / Т. Добко // Дух і літера. Спец. вип. «Університетська автономія». – К., 2008. – № 19. – С. 93–102.

6. Локшина, О. І. (2018). Стратегічні орієнтири розвитку освіти: світовий вимір *Анотовані результати науково-дослідної роботи Інституту педагогіки НАПН України за 2018 рік* (сс. 74-75). Педагогічна думка, м. Київ, Україна. <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/713934>

7. Мацько Л. І. Українська наукова мова (теорія і практика) : навчальний посібник / Л. І. Мацько, Г. О. Денискіна. — Тернопіль : Підручники і посібники, 2011. — 272 с.

8. Ничкало Н.Г. Розвиток професійної освіти в умовах глобалізаційних та інтеграційних процесів: монографія / Н.Г. Ничкало. – К.: Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2014. – 125 с.

9. Семенов О.М. Академічне письмо: лінгвокультурологічний підхід: навч. посіб. / О.М. Семенов, О.Л. Фаст. – Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2015. – 220 с.

10. Семенов, О. (2019) Мовний портрет наукового наставника у вимірах лінгвоперсонології. Дивослово. 2019. № 2. С.35–39.

11. Семенов, О. М. (2019) Термінологічна культура фахівця в об'єктиві українського лінгводидактичного дискурсу. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : науковий журнал . № 6 (90). С. 139–150.

12. Семенов, О. (2016) Електронні освітні ресурси в лінгвометодичній підготовці педагога-дослідника Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2016. № 10. С. 123-134. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pednauk_2016_10_13.
13. Селігей П. Світло і тіні наукового стилю: Монографія / НАН України. Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні / П.О. Селігей. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2016. – 627 с.
14. Семенов О.М. Мовнокомунікативна особистість академічного учителя-лідера крізь призму лінгвопраскеології / Quo vadis humanitaris? Książka pamiątkowa z okazji 65-lecia prof. J. Pawlikowi.- O. Sinkiewicz, A.Kordonski, R. Kordonski.- Wyd-wo VERBINUM.- Warszawa – Lwow – Kijow.- 2017.- P.465-480.
15. Сбруєва, А.А. (2015). D(digital)-інновації у вищій освіті: періодизація, класифікації та чинники ефективності. *Теорії та технології інноваційного розвитку вищої освіти: глобальний і регіональний контексти : монографія / за ред. А.А. Сбруєвої* (сс. 52 – 72). Суми : Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка.
16. Серебрянська І. М. Освіта в Україні : спостереження крізь призму мовної картини світу : [монографія] / І. М. Серебрянська. – Харків : Видавництво Іванченка І. С., 2018. – 416 с.
17. Сисоєва С. Сфера освіти як об'єкт дослідження / С. Сисоєва // Освітологія: польсько-український /українсько-польський щорічник. – К.: ВП «Едельвейс». – 2012. – Вип. І. – С. 22-29.
18. Смолінська О. Є. Теоретико-методологічні основи організації культурно-освітнього простору педагогічних університетів України : монографія / Олеся Євгенівна Смолінська; [за науковою редакцією проф. Г. П. Васяновича]. – Суми: Університетська книга, 2014. – 362 с.
19. Sbruieva, A. (2020). Social dimension of the European Higher Education Area: Tendencies of development of normative, theoretical and organizational bases. In: *Topical Issues of History of Education and Comparative Education*. Lviv-Toruń: Liha-Pres, pp. 129-150. DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-188-9/129-150>
20. Шліхта Н., Шліхта І. Основи академічного письма: Методичні рекомендації та програма курсу. Київ, 2016. 61 с. URL: <http://www.saiup.org.ua/resursy/osnovyakademichnogopysma-metodychnirekomendatsiyi-ta-programa-kursu>
21. Фаст, О. Л. (2018) Європейська освітня політика щодо управління якістю підготовки науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації. ScienceRise. Pedagogical Education. 2018. № 1. С. 16-21. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/texcped_2018_1_6.
22. Фаст, О. Л. (2016) Культура наукового керівництва як чинник забезпечення якості докторської освіти. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. Вип. 51. С. 300-306. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pfto_2016_51_43.

23. Філіпчук Г. Г. Національна освіта: особистість і суспільство. Збірник наукових праць. / Георгій Георгієвич Філіпчук. – Чернівці : Зелена Буковина, 2013. – 844 с.
24. Філософсько-методологічні засади підвищення якості вищої освіти України: європейський вимір : монографія / авт. кол.: В. Андрущенко (кер.), М. Бойченко, Л. Горбунова, І. Надольний та ін. – К. : Педагогічна думка, 2012. – 220 с.
25. Karta nauczyciela po zmianach z 6 grudnia 2007 r. Poznań : Oficynf Ekonomiczna Wydawnictwa. 2008. – 52 s.
26. Kwiek M., Maassen P., (Eds.) National Higher Education Reforms in a European Context: Comparative Reflections on Poland and Norway // Higher Education Research and Policy. Vol. 2. – Frankfurt and New York : Peter Lang, 2012. – 242 pp.
27. Report of Commission of the European Communities. *Memorandum on Lifelong Learning* [Electronic resource] – Brussels., 2018. Retrieved from: http://arhiv.acs.si/dokumenti/Memorandum_on_Lifelong_Learning.pdf. (viewed on 18.11.2019). – Title from the screen.
28. Semenoh O. Researcher's academic culture in the educational space of the university: linguo-axiological approach / O. Semenoh // Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University. – Ivano-Frankivsk, 2017. – Vol. 4, No. 1. – P. 26–33
29. Strategia rozwoju szkolnictwa wyższego w Polsce do 2020 roku [Electronic resource] – Mode of access: : http://www.nauka.gov.pl/g2/oryginal/2013_05/59579f9e6befaec82014d6d5be081ca23.pdf (viewed on June 18, 2019). – Title from the screen.
30. Ustawa z dnia 27 lipca 2005 roku. Prawo o szkolnictwie wyższym; . – URL [Electronic resource]. – Mode of access: : <https://www.nauka.gov.pl> (дата звернення: 07.09.2019); U S T A W A z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce [Electronic resource]. – Mode of access: : <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20180001668/U/D20181668Lj.pdf>
31. World declaration on higher education for the twenty-first century: vision and action [Electronic resource]. – 9 October 1998. Paris – Mode of access: http://www.unesco.org/education/educprog/wche/declaration_eng.htm (data of appeal: 12.11.2019).
32. Workshop «Measurement of Human Security». Summary of Deliberations. Harvard University JFK School of Government, November 30, 2001 // <http://www.humansecurity-chs.org/activities/outreach/measure.html>. – Last access 27.07.2019).
33. The Human Security Framework and National Human Development Reports: A Review of Experiences and Current Debates. NHDR Occasional Paper 5 / Ed. by R. Jolly and D. Basu Ray. [Electronic resource]. – New York: UNDP, 2006. – Mode of access: <http://hdr.undp.org/en/content/human-security-framework-and-national-human-development-reports> (data of appeal: 12.11.2019).

Корисні інформаційні ресурси:

1. Асоціація європейських університетів (European University Association,): – Режим доступу : <http://www.eua.be>.
2. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського. – Режим доступу : <http://www.dnrb.gov.ua>
3. Державна науково-технічна бібліотека України. – Режим доступу : <http://gntb.gov.ua>
4. Європейська асоціація дослідників освіти (European Educational Research Association - EERA). – Режим доступу : <https://eera-ecer.de/>
5. Європейська асоціація закладів вищої освіти EURASHE (European Association of Institutions in Higher Education): – Режим доступу : <http://www.eurashe.org>.
6. Європейський центр вищої освіти CEPES: – Режим доступу : <http://www.cepes.ro>.
7. Єдине освітнє інформаційне вікно України. – Режим доступу : <http://www.osvita.com>
8. Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. . ipood.com.ua/viddil-zarubijnih-sistem-pedagogichno-osviti-i-osviti-doroslih/
9. Інформація про системи освіти країн – членів ЄС на сайті інформаційної мережі EURYDICE : – Режим доступу : <http://www.eurydice.org/portal/page/portal/eurydice/EuryCountry>.
10. Інформація про системи освіти країн – членів Міжнародного бюро освіти ЮНЕСКО (International Bureau of Education) на сайті інформаційної мережі ІВЕ. – Режим доступу : <http://www.ibe.unesco.org/countries/countrydossiers.htm>.
11. Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника. – Режим доступу : <http://www.lsl.lviv.ua>
12. Мережа освітньої інформації ЄС EURYDICE: – Режим доступу : <http://www.eurydice.org/portal/page/portal/eurydice/EuryCountry>.
13. Міжнародне бюро освіти ЮНЕСКО. – Режим доступу : <http://www.ibe.unesco.org/countries/countrydossiers.htm>.
14. Міністерство освіти і науки України. – Режим доступу : <http://mon.gov.ua>
15. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua>
16. Національна парламентська бібліотека України. – Режим доступу : <http://www.nplu.org>
17. Освіта України. – Режим доступу : <http://osvita-ukrainy.com.ua>
18. Освіта.UA [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://osvita.ua>

19. Портал сучасних педагогічних ресурсів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.intellect-invest.org.ua>
20. Українська асоціація дослідників освіти (УАДО). <https://www.uera.org.ua/uk/>
21. Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка. – Режим доступу : <http://korolenko.kharkov.com>
22. Higher Education Special Interest Group <https://www.higheredsig.org/higher-education-institutes>

Список довідникових джерел

1. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник /С.У.Гончаренко ; [гол. ред. С. Головка]. – Київ : Либідь, 1997. – 374 с.
2. Енциклопедія освіти / [гол. ред. В. Г. Кремень ; Акад. пед. наук України]. – Київ : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
3. Мартинюк А. П. Словник основних термінів когнітивно-дискурсивної лінгвістики / А. П. Мартинюк. – Харків : ХНУ імені В.Н.Каразіна, 2011. – 196 с.
4. Національний освітній глосарій : вища освіта [2-е вид., перероб. і доп.] / [авт.-уклад. : В. М. Захарченко, С. А. Калашнікова, В. І. Луговий, А. В. Ставицький, Ю. М. Рашкевич, Ж. В. Таланова; за ред. В.Г.Кременя]. – Київ : Плеяди, 2014. – 100 с.
5. Педагогічний словник [Текст] / АПН, Ін-т педагогіки ; підгот. Н.Б. Копиленко [та ін.] ; відп. ред. М. Д. Ярмаченко. - К. : Педагогічна думка, 2001. - 516 с.
6. Професійна освіта : словник / [уклад. С. У. Гончаренко та ін.; за ред. Н. Г. Ничкало]. – Київ : Вища школа, 2000. – 380 с.
7. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія / О. О. Селіванова. – Полтава, 2006. – 716 с.
8. Сисоєва С. О., Соколова І. В. Проблеми непервної освіти: тезаурус наукового дослідження / С.О.Сисоєва, І.В.Соколова наук. видання НАПН України, Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих, МОН. Маріупольський держ. гуманітарний ун-т. К. : ЕКМО, 2010. -362с.
9. Словарь української мови : у 4 т. / [за ред. Б. Грінченка]. – Київ: Вид-во АН УРСР, 1958–1959.
10. Словник української мови : в 11 т. / [редкол.: І. К. Білодід (голова) та ін. ; Акад. наук УРСР, Ін-т мовознавства ім. О. Потебні]. – Київ : Наукова думка, 1970–1980.
11. Словник української мови (онлайн). Томи 1–6 [Електронний ресурс] // Український мовно-інформаційний фонд НАН України, 2016. – Режим доступу: <http://services.ulif.org.ua/expl/Entry/index?wordid=216374&page=1238>.

12. Українська радянська енциклопедія : в 12-ти т. [2-ге вид.] / [гол. ред. М. П. Бажан ; редкол. : О. К. Антонов та ін.]. [Електронний ресурс]. – Київ : голов. ред. УРЕ, 1977–1985. – Режим доступу : <http://leksika.com.ua/18920924/ure/osvita>.
13. Українська мова : енциклопедія [Електронний ресурс] / [редкол. В. М. Русанівський, О. О. Тараненко та ін.]. – Київ : Українська енциклопедія, 2000. – 752 с. – Режим доступу : <http://litopys.org.ua/ukrmova/um210.htm>.
14. Wasyluk A. Leksykon Pedagogiczny. Angielsko-polsko-ukraiński /Wasyluk A., TanaśM. –Warszawa-Kijó : Wyd. Naukowe NOVUM, 2006. –257 s.
15. Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku. T. 3, Warszawa: Wydawnictwo «Żak», 2004. –1075с.
16. Mały słownik etyczny / S. Jedynak (red.). – Bydgoszcz, 1994. – 248 s.
17. Mały słownik języka polskiego / Elżbieta Sobol (red.). – Warszawa: PWN. Kultura, 1996. – 248 s.
18. Okoń W. Nowy słownik pedagogiczny / Okoń Wincenty /Warszawa: Wydawnictwo Akademickie "Żak", 2007. – 490с.
19. Przysłowia polskie / Wyb. i opracow. K. Stefańska-Jokiel. – Wrocław: Wyd. Europa, 2006. – 200 s.
20. Słownik języka polskiego : [Electronic resource] – Mode of access: <https://sjp.pwn.pl/sjp/nauczyciel;2487580.html>.
21. Słownik języka polskiego : [Electronic resource] – Mode of access: https://pl.wiktionary.org/wiki/S%C5%82ownik_j%C4%99zyka_polskiego
22. Synonim.Net. Największy internetowy słownik synonimów. [Electronic resource] – Mode of access: Режим доступу: <https://synonim.net/synonim/nauczyciel>.
23. Szulc Aleksander Podręczny słownik językoznawstwa stosowanego: dydaktyka języków obcych / Aleksander Szulc. – Warszawa : Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1984. – 381 s.
24. Uniwersalny słownik języka polskiego. T. 1-4. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 2008. [Electronic resource] – Mode of access: <https://sjp.pwn.pl/oferta/haslo/Uniwersalny-slownik-jezyka-polskiego-serwis-online;5725041.html>

**Програма
навчального курсу
Академічна культура дослідника:
європейський та національний досвід
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки
*О.М.Семенов***

**Curriculum of the training course
Researcher's Academic Culture: European and National Contexts
Field 01 Education/Pedagogy
Specialty 011 Educational, pedagogical sciences
*Olena Semenov***

**Відповідальний за випуск В. І. Шейко
Комп'ютерний набір та верстка О.М.Семенов**

Формат 60x84/16. Гарн. Times New Roman. Друк ризогр.
Умовн. друк. арк. 1,8. Обл.-вид. арк. 1,6.
Тираж 100.

Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка

Адреса редакції та видавця:
вул. Роменська, 87, м. Суми, 40002
СумДПУ імені А. С. Макаренка

